

Společná zemědělská politika EU

EUROPEAN
ENVIRONMENTAL
BUREAU

New CAP: Money for nothing, manure for free

- Společná zemědělská politika představuje sadu politik zaměřených na zvyšování zemědělských příjmů v EU. SZP je problematická, tvoří přibližně 40% rozpočtu EU, ale zemědělci neustále opouští půdu. Je příčinou mnoha sporů mezi členy EU a mezi EU a třetími zeměmi, přesto je velice obtížné ji reformovat. Vzhledem ke všem těmto problémům a své dominantní roli na rozpočtu je porozumění SZP nezbytné pro studium evropské integrace.

- *„SZP podporující přebytky, které musí být následně za značných nákladů likvidovány, již není přijatelná ani udržitelná. Veřejné výdaje musí na oplátku něco přinášet – ať jsou to kvalitní potraviny, ochrana životního prostředí a podmínky chovu zvířat, ochrana krajiny a kulturního dědictví či zlepšení sociální rovnováhy a spravedlnosti.“*

Evropský komisař, Fischler, 2002

SZP - struktura přednášky

- *Důvody existence společné zemědělské politiky (SZP)*
- *Zásady společné zemědělské politiky*
- *Cíle SZP*
- *Kompetence orgánů EU v oblasti agrární politiky*
- *Tržní řády*
- *Nástroje obchodní politiky v rámci SZP*
- *Cenová politika a financování SZP*
- *Reformy SZP*
- *Výsledky uplatňování SZP*
- *Budoucnost SZP*

Význam zemědělského sektoru v čase

rok	Podíl sektoru zemědělství na HDP (v%)		Podíl sektoru zemědělství na celkové zaměstnanosti (v%)	
	1965	2004	1965	2005
Belgie	7,9	1,4	9,3	1,9
Nizozemí	11,4	2,1	13,2	3,3
Lucembursko	9,3	0,5	19,4	1,3
Itálie	20,7	2,5	40,0	4,0
Německo	8,0	1,1	18,5	2,2
Francie	11,4	2,5	26,9	3,6

Důvody vzniku SZP

- Nesoběstačnost členských zemí v produkci potravin
- Snaha zajistit výživu obyvatelstva (50.léta je něco jiného než dnes, období krátce po 2.světové válce)
- Negativní vlivy klimatických podmínek
- Volný trh se zemědělskou produkcí, který by zároveň chránil domácí producenty (tzv. dlouhodobý cíl, prosazovala Francie – důvody viz tabulka)
- V podstatě se jednalo o „handl“

Cíle společné zemědělské politiky (článek 39 Římské smlouvy):

	Orientace na:	
	spotřebitele	výrobce
a) Zvýšit produktivitu zemědělství pomocí technického rozvoje, racionálního rozvoje zemědělské výroby a optimálním využitím výrobních faktorů, zejm. prac. síly.	75%	25%
b) Zajistit zároveň spravedlivou životní úroveň zemědělského obyvatelstva zejména zvyšováním individuálních výtěžků zemědělců.	0%	100%
c) Stabilizovat trhy	40%	60%
d) Zaručit pravidelné zásobování zem. výrobky.	100%	0%
e) Zajistit přiměřené ceny pro spotřebitele	100%	0%

Zásady společné zemědělské politiky:

- **JEDNOTA TRHU:** společný trh pro zemědělské produkty při společných cenách, když se zemědělské produkty mohou volně pohybovat po celém území Unie a je zakázána jakákoliv diskriminace těchto produktů z titulu státní příslušnosti jejich producentů,
- **PREFERENCE SPOLEČENSTVÍ:** preference výrobků Společenství, což znamená zvýhodnění produkce, která má svůj původ v zemích Unie před zahraniční produkcí,
- **FINANČNÍ SOLIDARITA:** náklady na SZP (ve formě dotací) jsou hrazeny ze společného fondu, tj. rozpočtu Unie, do něhož přispívají všechny členské země. Dochází tak k motivaci domácích výrobců

Důvody existence zemědělské politiky

- zajištění bezpečných podmínek zásobování potravinami z vlastních zdrojů tak, aby byla minimalizována závislost na dovozech, alespoň co se týče základních potřeb;
- udržení rodinných farem, osídlení venkova;
- podíl zemědělství na národním produktu i na zaměstnaném obyvatelstvu trvale klesá, a tento zcela přirozený trend je nutné podpořit;
- zajištění cenové stability zemědělských výrobků, neboť úroveň cenové hladiny potravin má výrazný vliv na celkovou inflaci v ekonomice a tedy i na vývoj životních nákladů. V souvislosti s tímto nelze pominout ani fakt, že cenová hladina zemědělských produktů výrazně ovlivňuje úroveň důchodů zemědělců;
- produktivita práce roste v zemědělství zpravidla pomaleji nežli v ostatních odvětvích, což se samozřejmě musí odrazit i v pomalejším růstu důchodů v zemědělství.

Regulační nástroje a mechanismy SZP:

Mechanismus SZP zasahuje značně propracovaným systémem nástrojů do situace v jednotlivých segmentech zemědělského trhu. Je složen ze tří základních prvků:

- z organizace jednotlivých dílčích trhů zemědělských produktů a s tím související jednotné cenové politiky (tzv. společná tržní organizace),
- jednotná pravidla pro zahraniční obchod (dovozy) ze třetích zemí,
- z opatření podporujících strukturální změny v zemědělství.

Regulační nástroje a mechanismy SZP:

- systém regulace cen zemědělských produktů;
- subvencování zemědělské výroby;
- subvencování odbytu;
- organizace distribuce a skladování na úrovni států;
- vytvoření společných mechanismů pro stabilizaci dovozů a vývozů;
- opatření na vyloučení diskriminace výrobců a spotřebitelů na společném zemědělském trhu;

Regulační nástroje a mechanismy CAP:

- zřizování a aktivní využívání různých zemědělských záručních a poradních fondů;
- podpora zemědělského výzkumu a odborného vzdělávání;
- financování rozvojových programů na pomoc rozvoji venkova, řešení jeho sociálních a ekologických problémů;
- společné financování opatření podporujících zvyšování spotřeby některých produktů.

Společná organizace trhu (SOT)

- společná pravidla hospodářské soutěže;
- povinná koordinace různých vnitrostátních systémů organizace trhu;
- evropská organizace trhu.

V současné době působí v Evropské unii 21 SOT, které se týkají různých zemědělských produktů živočišné nebo rostlinné povahy (např. rýže, obilí, cukru, mléka a mléčných výrobků, hovězího a telecího masa atd.), jejichž ceny by za předpokladu fungování volného trhu nepokrývaly produkční náklady.

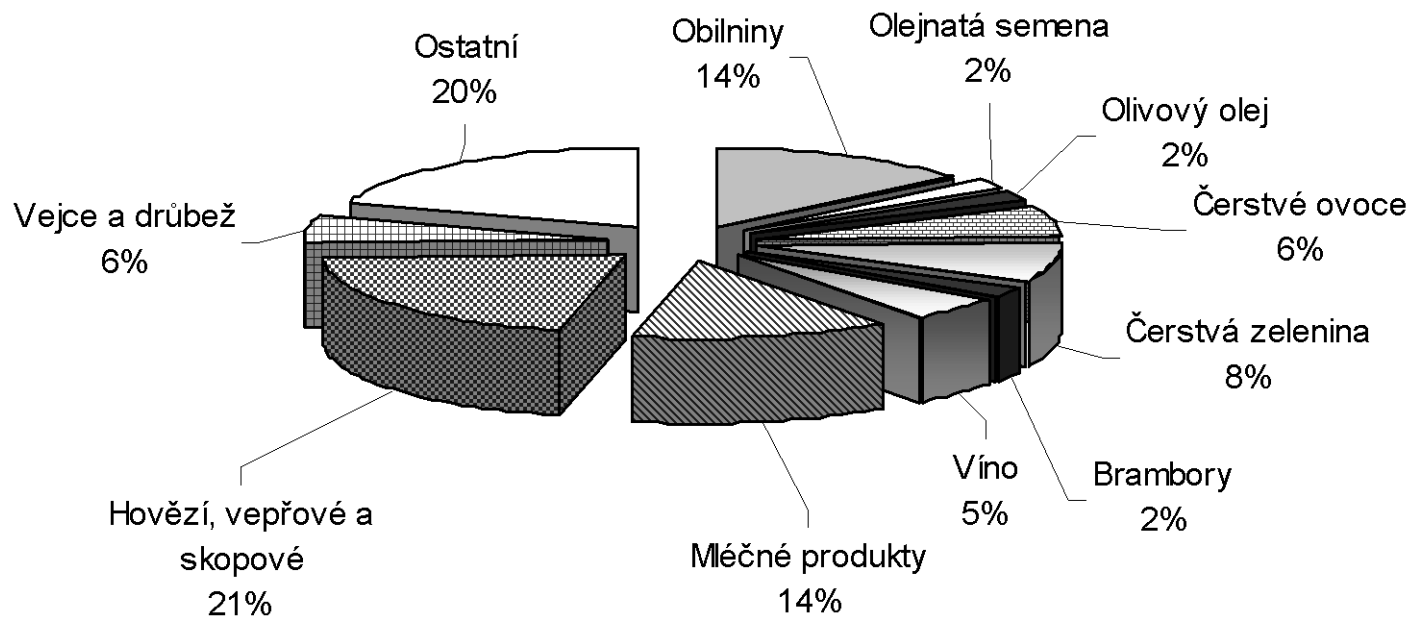
Společná organizace trhu (SOT)

- **SOT pracující s odbytovými a cenovými garancemi** - cca 70%, zasahuje intervenční orgán, který vykupuje přebytky za intervenční cenu, (v ČR?), který je skladuje (obilí, hovězí, máslo, mléko)
- **SOT se společnou ochranou vůči zahraniční konkurenci** - cca 22%, především ochrana vůči levnější zahraniční konkurenci (vepřové, vejce)
- **SOT zastřešující přímou finanční pomoc různého typu producentům vybraných plodin** – u převážně dovozních komodit, jen 2% (tabák, luštěniny, olivy), má zajistit nízké ceny pro spotřebitele
- **SOT zahrnující plošnou podporu na jeden hektar, případně na produkováný objem** – chmel, bavlna, len apod.

Společná organizace trhu (SOT) - nástroje

- Stahování zboží z trhu v případě velké nabídky za pomoci nákupu do intervenčních skladů (např. u obilí, hovězího masa, sušeného mléka a másla) nebo obdobně stahování z trhu u vybraných druhů ovoce a zeleniny
- Podpory na soukromé skladování, kdy je soukromému skladovateli poskytována částečná úhrada skladovacích poplatků za uskladnění přebytečného zboží na trhu, to se děje v případě vepřového masa a nově se bude využívat i u hovězího masa.
- Příplatky k cenám nebo prémie (případ bavlny, tabáku, některých druhů zpracovaného ovoce a zeleniny, tvrdé pšenice).
- Produkční kvóty (mléko, cukr a škrob).
- Přímé platby na plochu nebo na počty zvířat (obilí, olejnin, len a konopí, chmel, osiva, prémie na krávy bez tržní produkce mléka, prémie na skot, porážkové prémie na skot, prémie na bahnice, podpory na sušenou píci).

Nejdůležitější zemědělské komodity

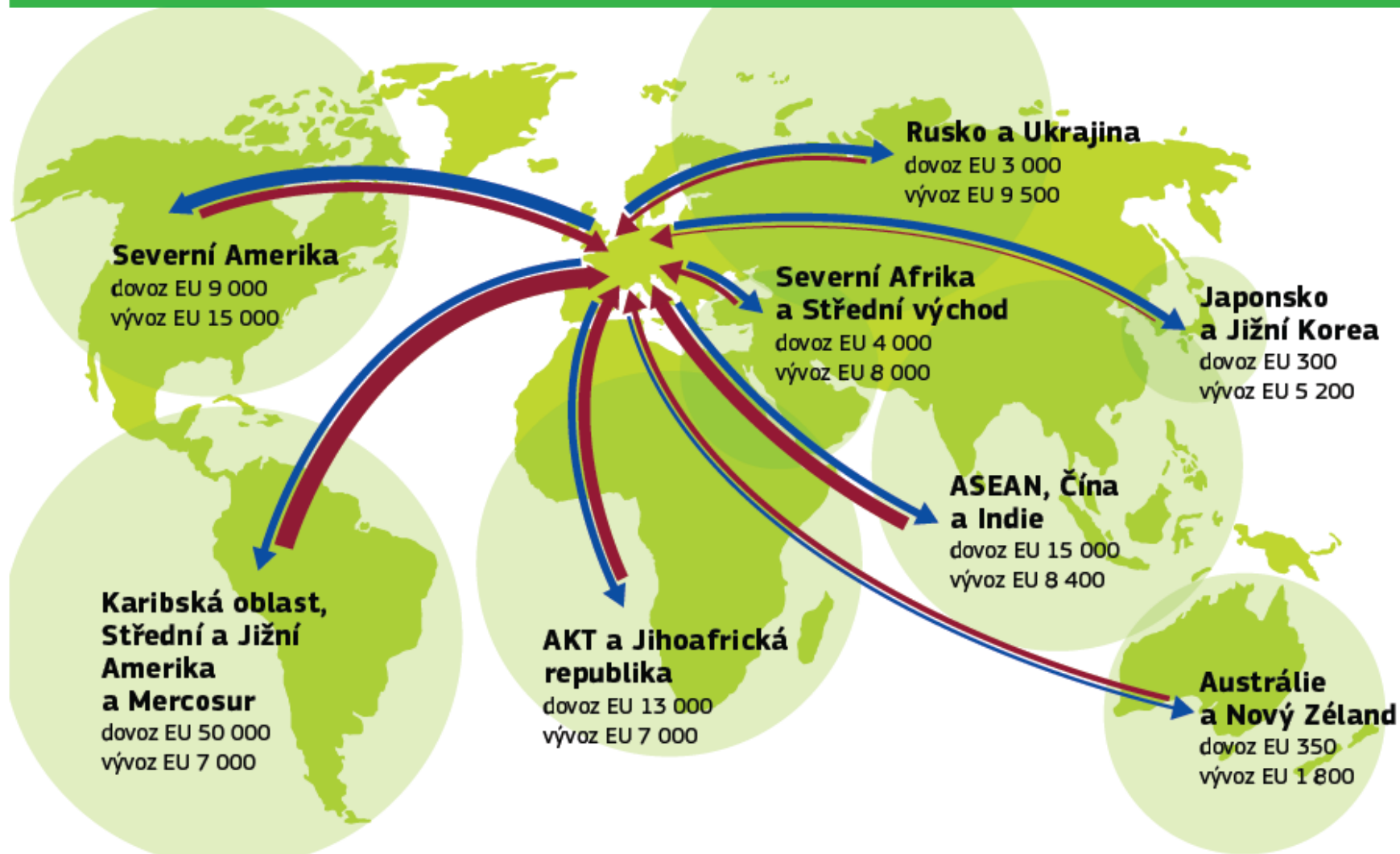
Nejdůležitější zemědělské komodity

CO ZEMĚDĚLCI ZA ROK VYPRODUKÚJÍ?

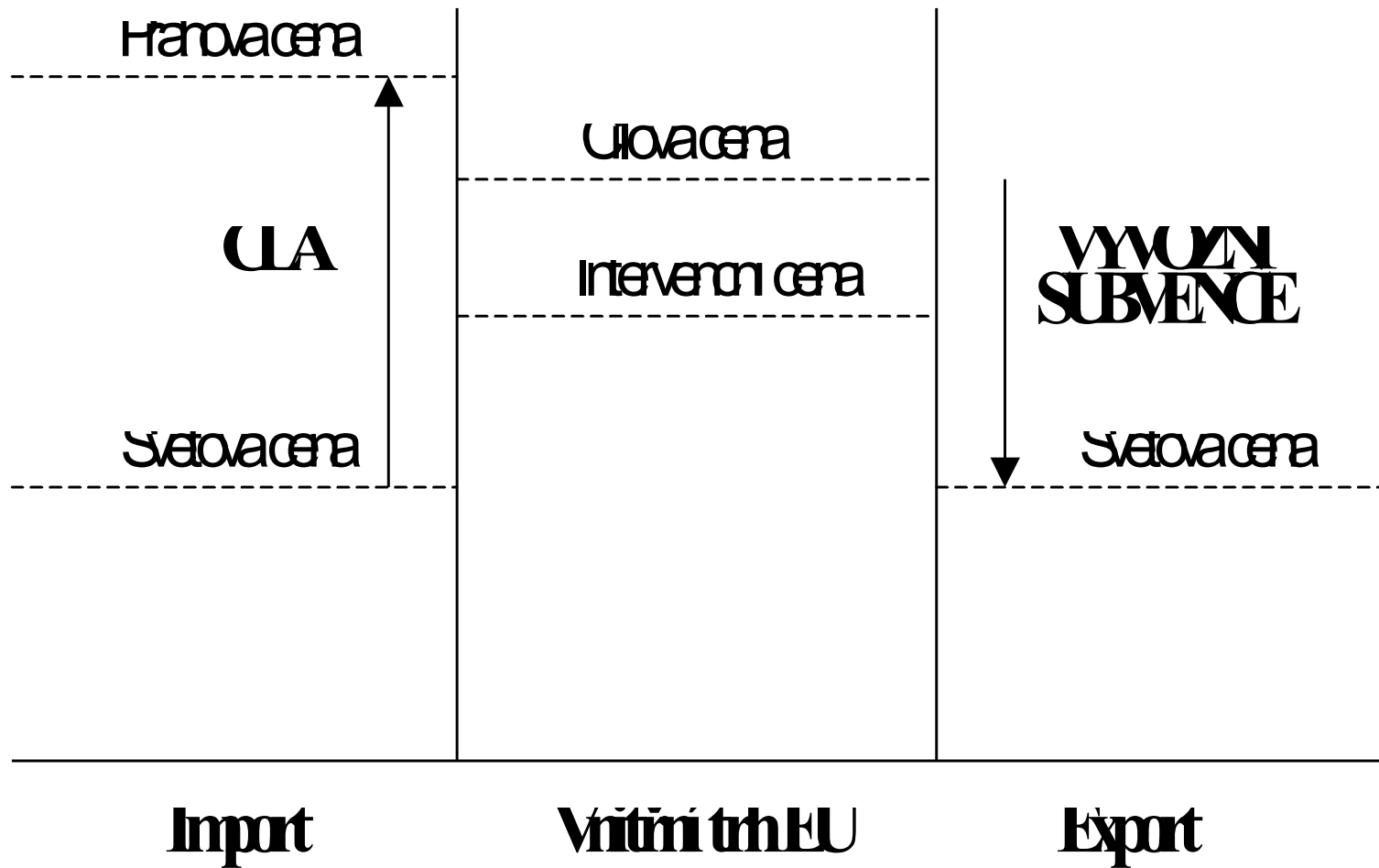
Průměr za období 2008–2010

- **Obiloviny: 300** milionů tun
- **Cukr: 16** milionů tun
- **Olejniny: 21** milionů tun
- **Olivový olej: 2** miliony tun
- **Jablka: 10** milionů tun
- **Hrušky: 3** miliony tun
- **Citrusové ovoce: 10** milionů tun
- **Víno: 170** milionů hektolitrů
- **Hovězí a telecí maso: 8** milionů tun
- **Vepřové maso: 20** milionů tun
- **Drůbeží maso: 12** milionů tun
- **Vejce: 7** milionů tun
- **Mléko: 140** milionů tun

OBCHOD EU SE ZEMĚDĚLSKÝMI PRODUKTY

Cenová politika

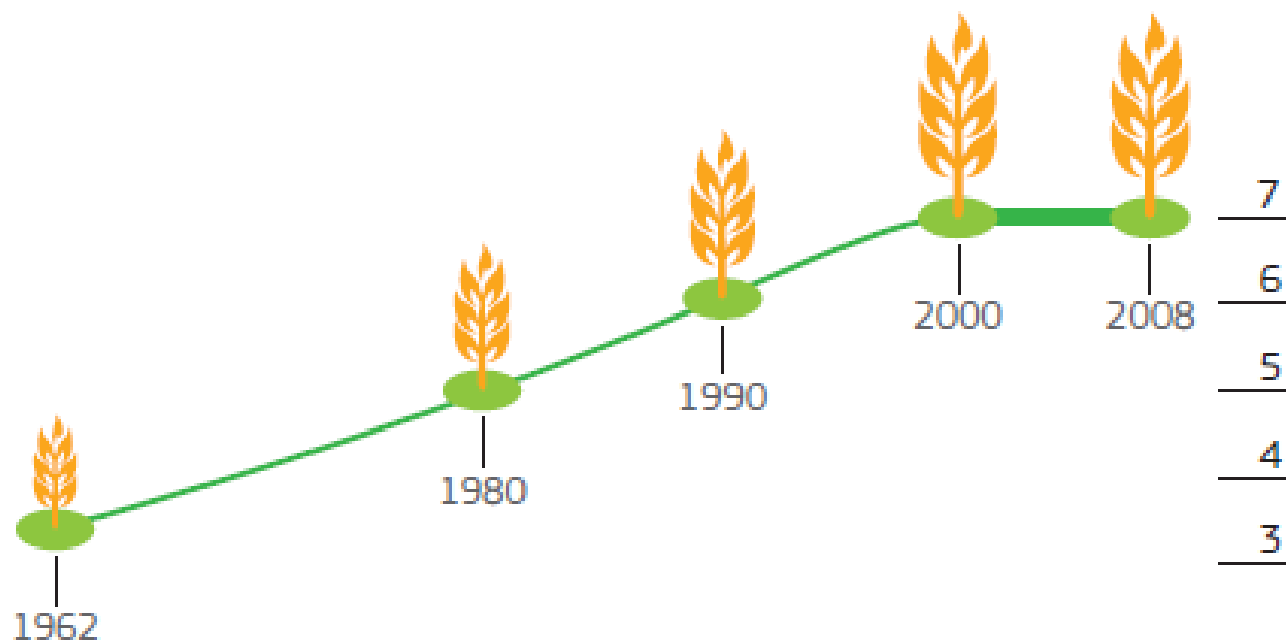
Důvody spokojenosti se SZP

- Průměrné příjmy rostly mnohem rychleji než ceny potravin=>lidé mohli nakupovat spotřební statky ve větším množství
- Z počátku se jevila SZP jako dobrý nápad (vzpomínky na hlad během 2.světové války)
- Soucit obyvatelstva se zemědělci

Rostoucí problémy SZP - důvody

- Rychle rostoucí produktivita v zemědělství (nové stroje, efektivnější hnojení, šlechtění apod.)=>tzv. „zelená revoluce“ a zvýšení výnosnosti
- Základním problémem je neelastická poptávka po potravinářských produktech (viz chléb apod.)=>tlak na pokles cen, což ale EU nedopustila (klesly by příjmy zemědělců)
- V EHS byl tedy nadbytek produkce=>cena v EU ale vyšší než světová, takže otázka: „co s nadprodukcí?“=>EHS musela přebytečnou produkci od zemědělců odkoupit

ZEMĚDĚLCI JSOU EFEKTIVNĚJŠÍ: VÝNOSY PŠENICE V PŮVODNÍCH ŠESTI ČLENSKÝCH STÁTECH

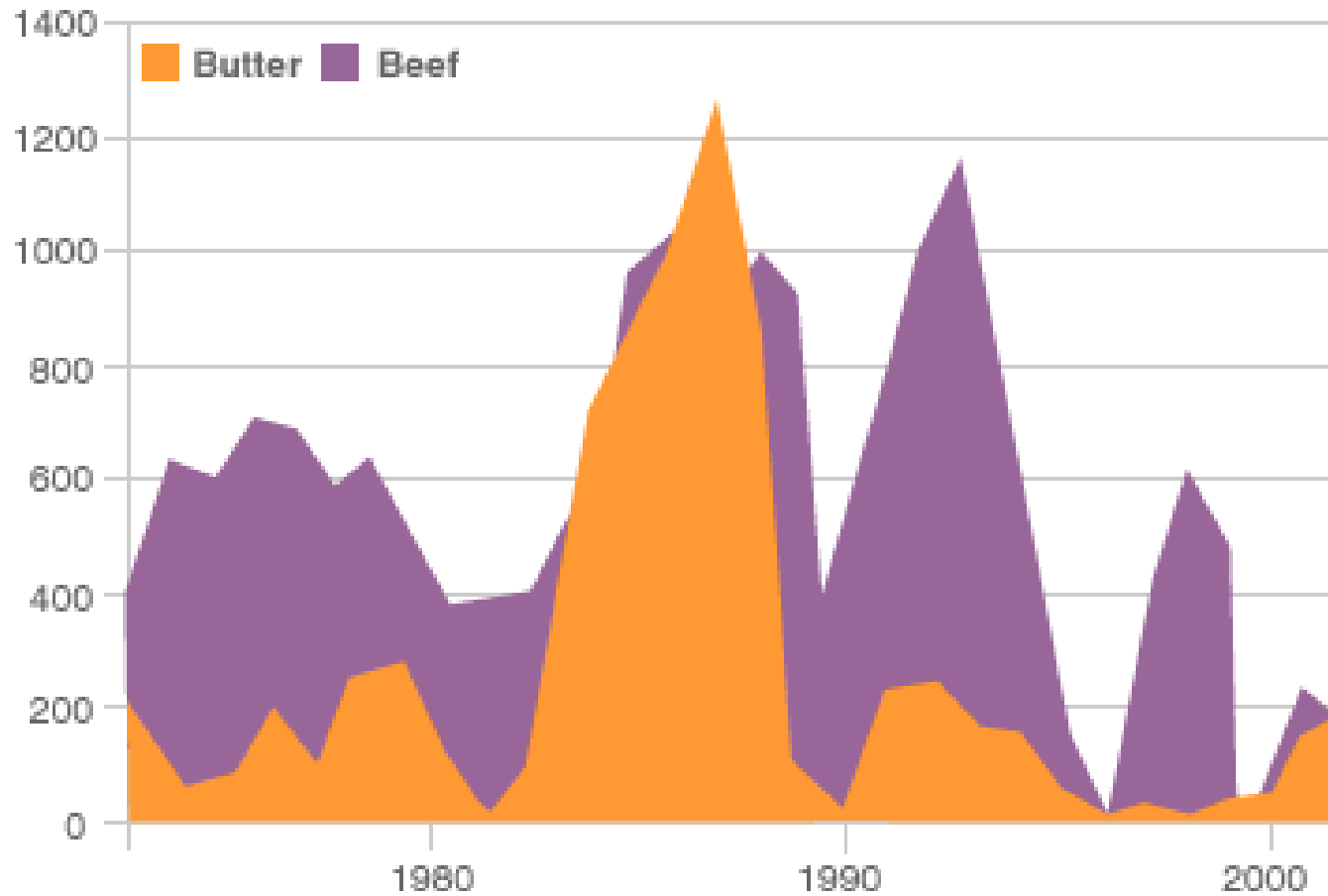
Výnos v tunách na hektar. Zdroj: Evropská komise.

Rostoucí problémy CAP – problémy s nadprodukcí

- Po výkupu další problémy – skladování a financování
- Z počátku si mysleli, že se jedná o dočasný trend, jenže vysoké garantované ceny, odbyt a stálý technolog. pokrok lákaly další investice do zemědělství
- Produkce rostla a rostla=>tzv. hory másla, cukru či hovězího v intervenčních skladech, navíc spotřebitelé platili díky cenovému mechanismu vysoké ceny
- V roce 1965 podíl CAP výdajů na rozpočtu 8 %, ale v roce 1969 už 80 %!!!
- Problém příjmů – většinu příjmů spolky velké farmy, tj. zlomek všech zemědělců
- Kritika financování CAP i ze zemědělských zemí mimo ES (tzv. sdružení CAIRNS – např. Argentina, Austrálie, Chile apod.)

BEEF AND BUTTER MOUNTAINS

Thousand tonnes

SOURCE: European Commission

další problémy...

- Obrovská nadprodukce a růst rozpočtových výdajů=>snaha získat alespoň část prostředků zpět=>dotování exportu
- Velkochovy vedly kromě snížení nákladů i k různým nemocím (BSE či slintavka, kulhavka), nehumánnímu zacházení se zvířaty
- Nebo k zániku tradičních rodinných farem

Financování SZP do roku 2006

- **Evropský zemědělský záruční a usměrňovací fond** (*Agricultural Guidance and Guarantee Fund, EAGGF*)
- 1962 až do roku 2006
- Prostředky plynuly z variabilních poplatků, daní z cukru a glukózy a odvodů zemědělců za spoluodpovědnost
- Dvě sekce – orientační a záruční

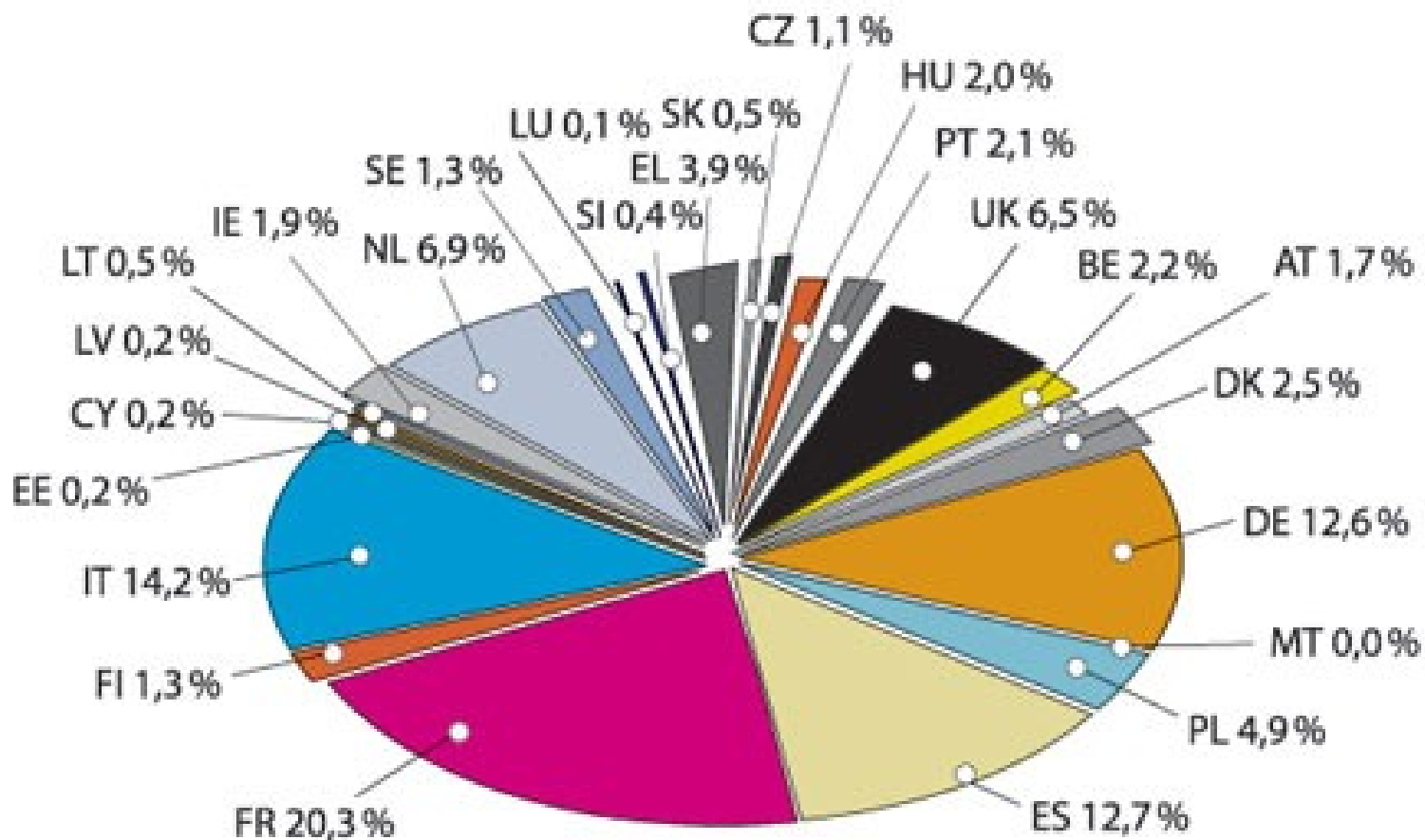
Záruční sekce EAGGF

- hlavní část (95%) zemědělského fondu a byla využívána k dotování cen zemědělské produkce a k regulaci opatření ke stabilizování trhů zemědělských produktů.
- Z povahy těchto výdajů vyplývá, že se jednalo ryze o pasivní výdaje, které jsou jednak nástrojem vnitroregionální intervence a jednak nástrojem exportního subvencování.

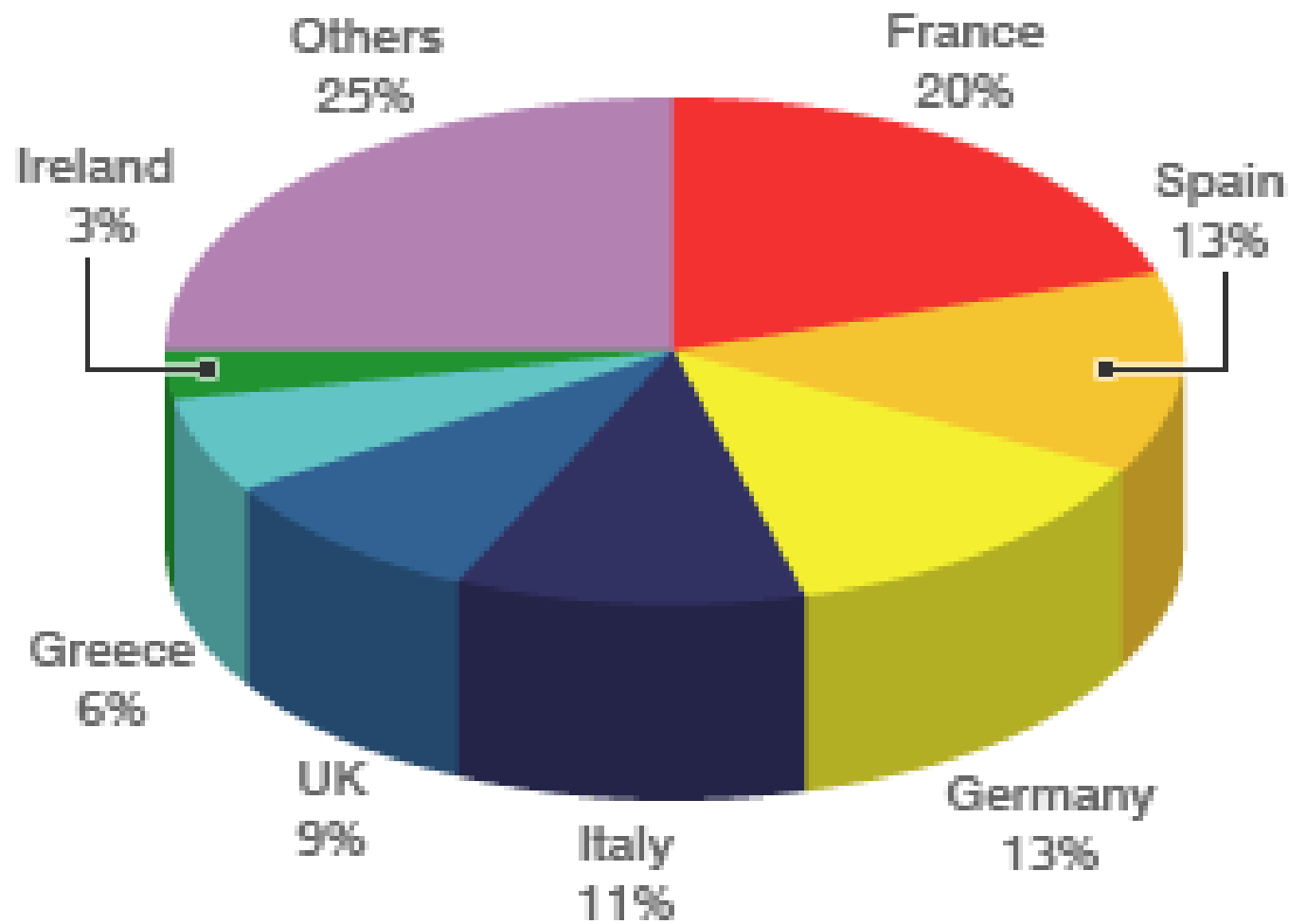
Orientační sekce EAGGF

- 5 % finančních prostředků fondu, byla zaměřena na podporu strukturálních změn v zemědělství, tzn. že se snažila ovlivňovat zemědělství EU tak, aby se přizpůsobovalo měnícím se podmínkám a potřebám.
- Tyto finanční prostředky byly součástí strukturálních fondů a sloužily veřejným projektům, jimiž se mělo dosáhnout rozvoje infrastruktury venkovských oblastí, růstu produktivity práce, zvyšování vzdělanostní úrovně zemědělského obyvatelstva.
- Část prostředků této sekce byla věnována i na zemědělský výzkum.

SHARE (%) IN EU AGRICULTURE (2005)

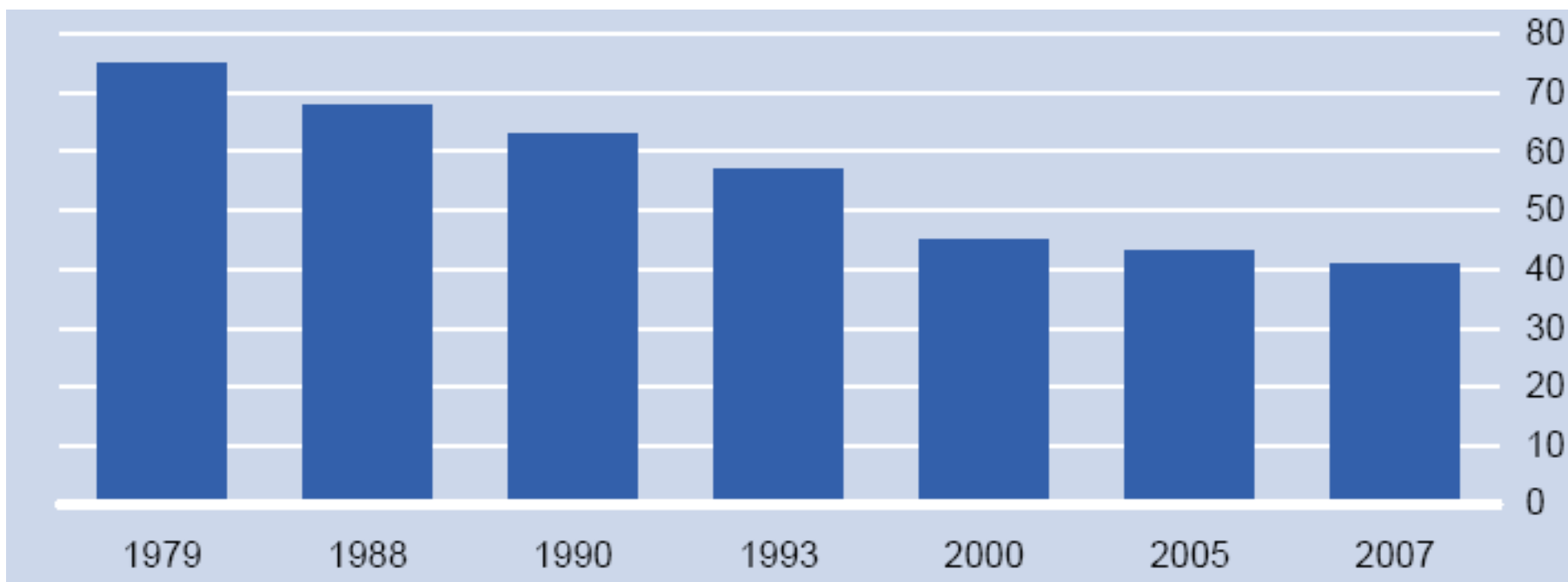

TOTAL CAP SPENDING IN 2006: 50BN EUROS

SOURCE: European Commission

Vývoj podílu zemědělských výdajů na rozpočtu Unie v čase

Změny ve financování (od 2007)

Dva nové fondy (dle 2.pilířů):

- **Evropský zemědělský záruční fond** (European Agricultural Guarantee Fund – EAGF)
- **Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova** (European Agricultural Fund for Rural Development – EAFRD)

Reformy SZP - důvody

- Naplnění původních cílů (↑ výroby, produktivity, stabilizace trhů, bezpečné zásobování a ochrana příjmů farmářů před fluktuacemi cen)
- Ovšem vznik nadprodukce a taktéž neúměrný nárůst výdajů na SZP, dále nespravedlivé a nerovnoměrné poskytování dotací
- Váha zemědělství na tvorbě HDP trvale klesala

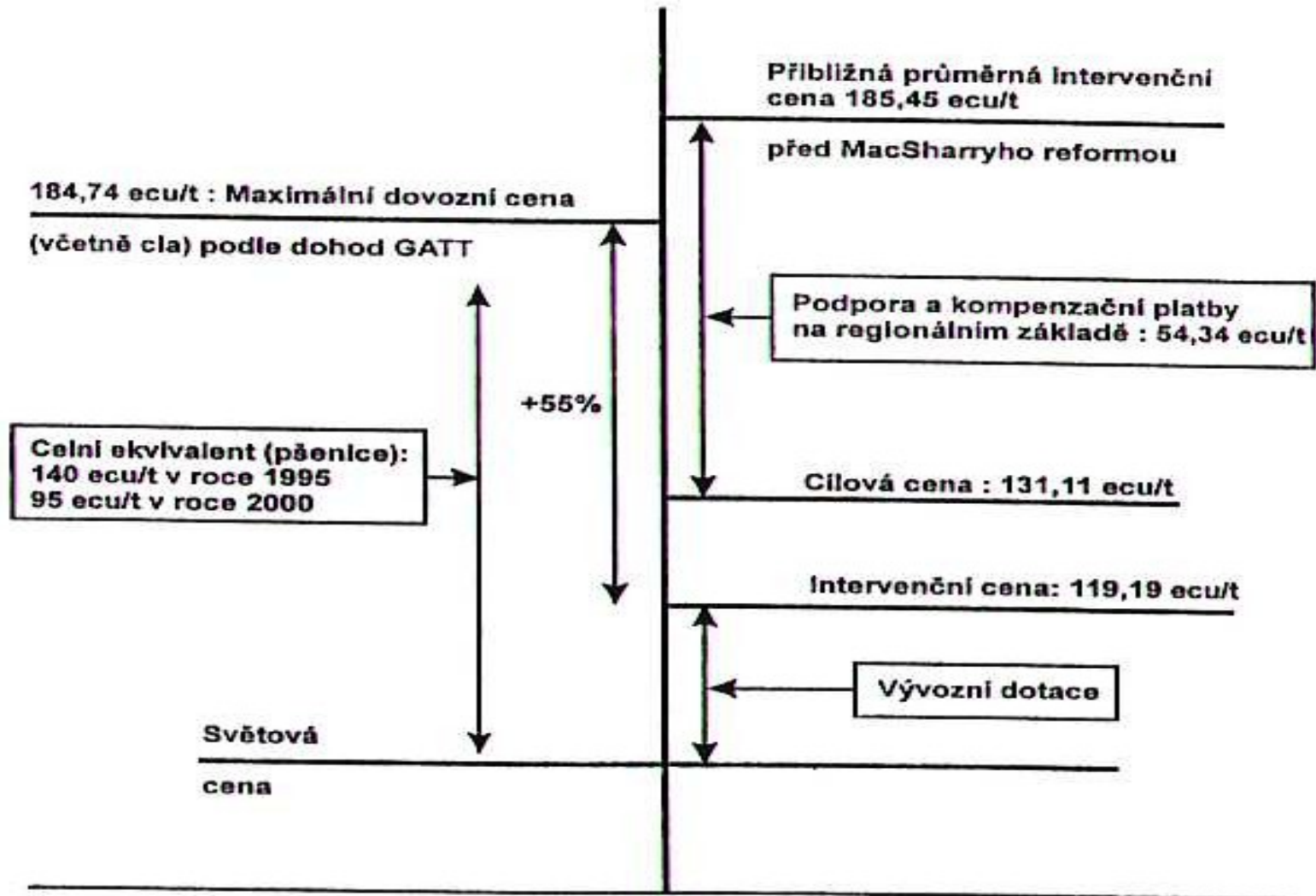
Reforma společné zemědělské politiky

- ê Rok 1968 – tzv. **Mansholtův plán** (↓počtu zemědělců, ↑produktivity)
- ê Rok 1984 - dílčí reformní kroky:
 - omezeny výrobní kvóty pro mléko
 - zmírnění tempa zvyšování intervenčních cen
- ê Rok 1988 - na zasedání Evropské rady v Bruselu bylo dohodnuto:
 - pružněji využívat intervenční mechanismus
 - snížit výměru orné půdy o 20% v průběhu pěti let
 - možnost předčasného odchodu do důchodu pro zemědělce, kteří se vzdají zemědělské aktivity
 - stanovit finanční strop pro výdaje na SZP z rozpočtu Unie
- ê Rok 1992 - MacSharryho reforma - zintenzivnění reformního procesu

MacSharryho reforma

- **HLAVNÍ CÍL:** postupné odstranění rozdílu mezi vnitřní a světovou cenou a postupný růst konkurenceschopnosti
- **PŘIJATÁ OPATŘENÍ:**
 - Snížení intervenčních i prahových cen, čímž se sledovalo snížení výdajů na intervenční nákupy, jakož i snížení variabilních přírážek.
 - Zavedení kompenzačních plateb.
 - Omezování objemu výroby, kterým jsou podmíněny některé podpory.
 - Podpora odchodu zemědělců do předčasného důchodu, jestliže umožní zvětšování farem.
 - Podpora alternativního využití zemědělské půdy.

Cenová dotace pro obilí od července 1995

MacSharryho reforma - nástroje pro jednotlivé produkty

Komodita	Snížení tržních podpor	Kompenzace	Regulace výroby
Obilniny	- postupné snížení interv. cen	- kompenzace na hektar včetně úhorů - výrobci do 22t jsou osvobozeni od úhorování	- roční úhorování jako podmínka kompenzací - minimální úhor se v letech liší
Olejniny	- zrušena cenová podpora	- kompenzace za hektar sníženy	- kontrola úhorování
Ovce	- prémie za bahnice sníženy kvótami	- prémie za snížení stavu stáda - kvóty jsou obchodovatelné	- v případě prodeje kvóty je 15% převedeno do národní rezervy - kvóta není převoditelná mimo zvýhodněný region
Hovězí	- Intervenční cena snížena o 15% - objem intervenčních nákupů limitován na 350 tis. tun	- zvýšeny prémie na počet zvířat - zvláštní poplatek při snížení stáda - kvóta na stav dojnic je obchodovatelná	- prémie jsou omezeny na počet zvířat, na něž byly prémie placeny v roce 1991 - prémie na dojnice jsou omezeny výrobními kvótami
Mléko	- intervenční cena másla snížena o 50%	- kvóty na mléko potvrzují do roku 2000 - zrušen poplatek za spoluodpovědnost	- je možno dále snížit kvóty

Hlavní otázky budoucnost CAP na konci 90.let- základní problémy

- Důsledky rozšíření Unie o státy východní a střední Evropy.
- Finanční neúnosnost dosavadního systému.
- Očekávané závazky vůči WTO.
- Nutnost rozvoje venkova a jeho nezemědělských funkcí.

Agenda 2000

- Zohledňovala všechny předchozí okolnosti
- Promítnutí do finanční perspektivy let 2000-2006
- „Zmrazení“ výdajů na CAP na úrovni roku 1999, tj. 42,5 mld. euro
- zavedení komplexní *politiky venkovského rozvoje* (Rural Development Policy)
- Přístup nových členských zemí=>přechodná období

Agenda 2000

- Snížení cenových podpor u obilovin, hovězího masa (za účelem zvýšení konkurenceschopnosti)
- Příspěvky nejsou vázány na objem produkce
- Podpora tržní orientace s ohledem na mezinárodní obchod
- Důraz kladen na nezávadnost a kvalitu
- Ekologické cíle začleněny do zemědělství

- Dle odhadu Komise v předreformním období CAP, 20% farmářů získávalo 80% přínosů CAP, což je dáno tím, že okolo 80% produkce připadalo na velké farmy.

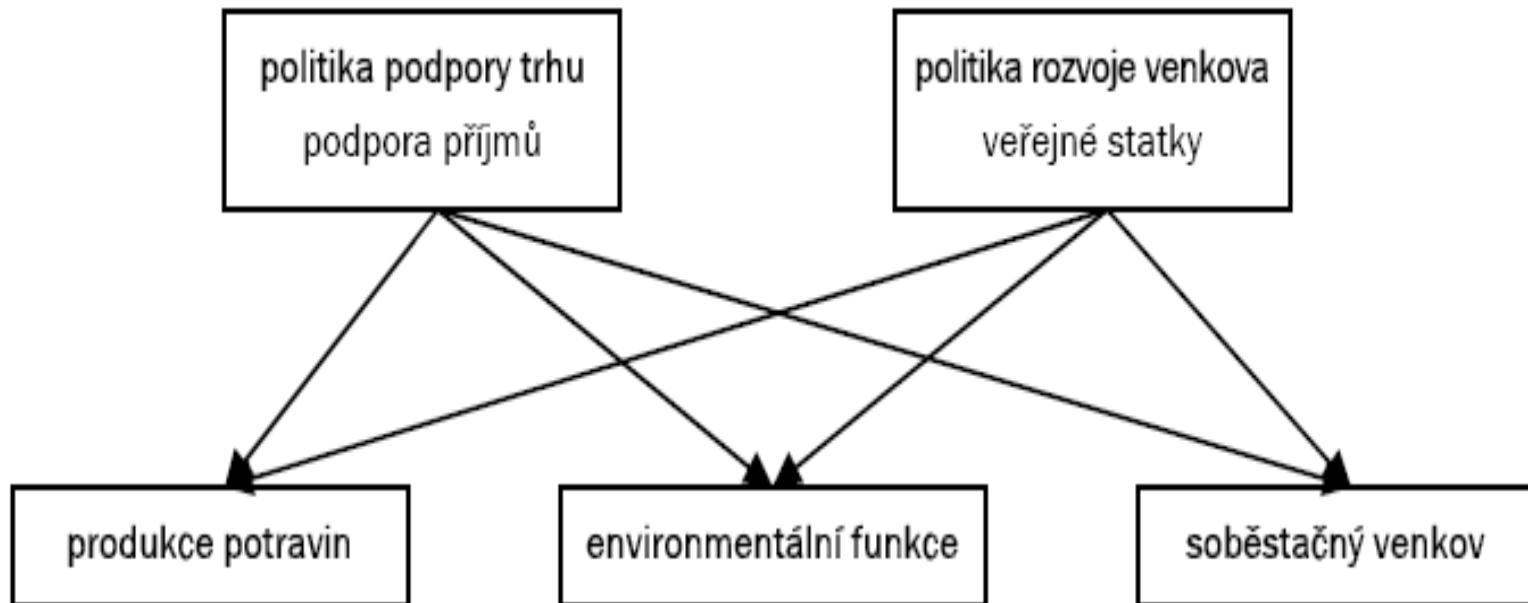
Reforma z roku 2003

- Cílem bylo zvýšení konkurenční schopnosti zemědělství, a to jak uvnitř EU, tak i mimo ni, přechod z podpor poskytovaných na výrobek na podpory poskytované producentovi, zaměření na ochranu životního prostředí, jakost a bezpečnost potravin a pohodu zvířat (tzv. animal welfare).

SZP – pilířový systém

I. pilíř

II. pilíř

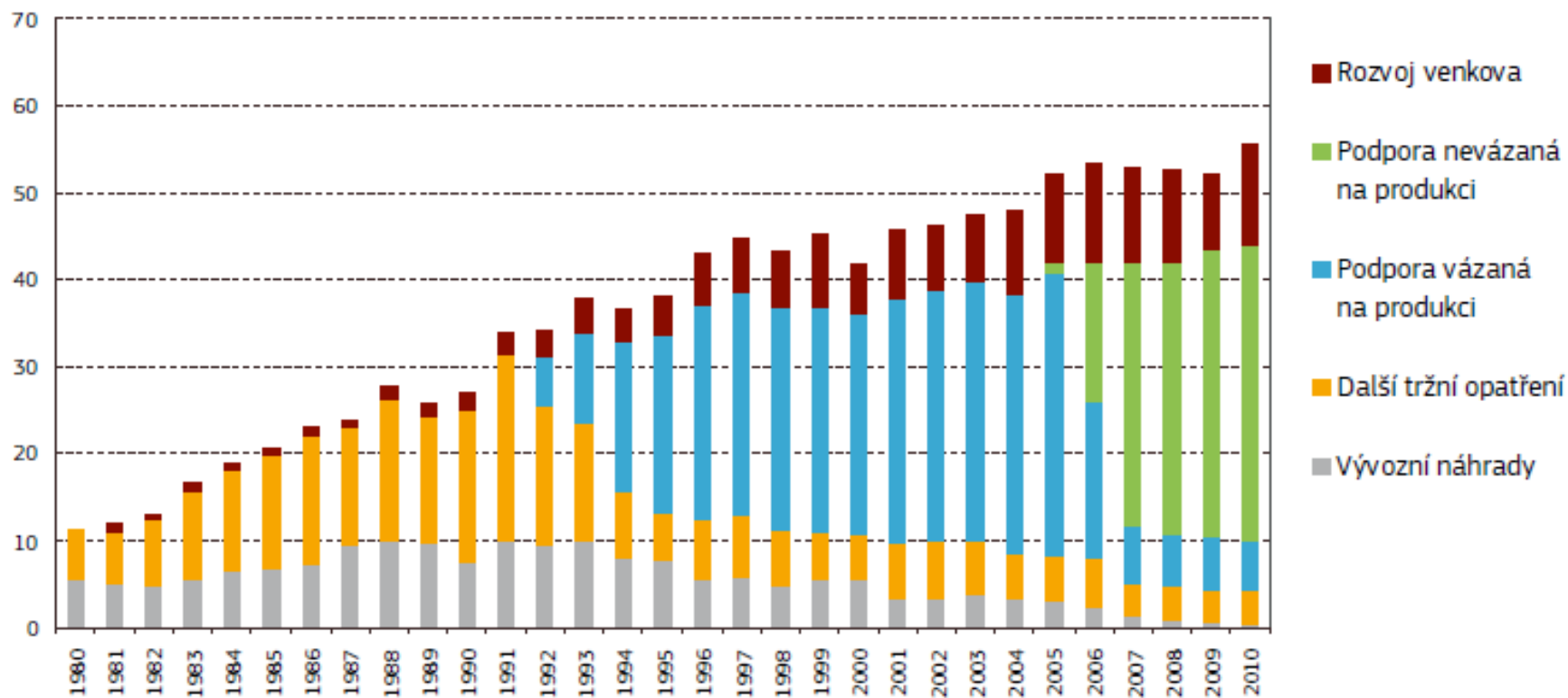
SZP – pilířový systém

(in EUR million current prices)

Heading 2*	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Total a), b)	55 143	59 193	56 333	59 955	59 888	60 810	61 289
of which:							
-Rural development a), c), d)	10 902	13 303	14 002	14 364	14 436	14 617	14 817
-Market related expenditure and direct payments, c)	44 753	44 592	44 887	44 276	44 467	44 710	44 939

Vývoj výdajů na SZP (1980–2010)

v miliardách EUR (současné ceny)

Reforma z roku 2003 – horizontální oblast

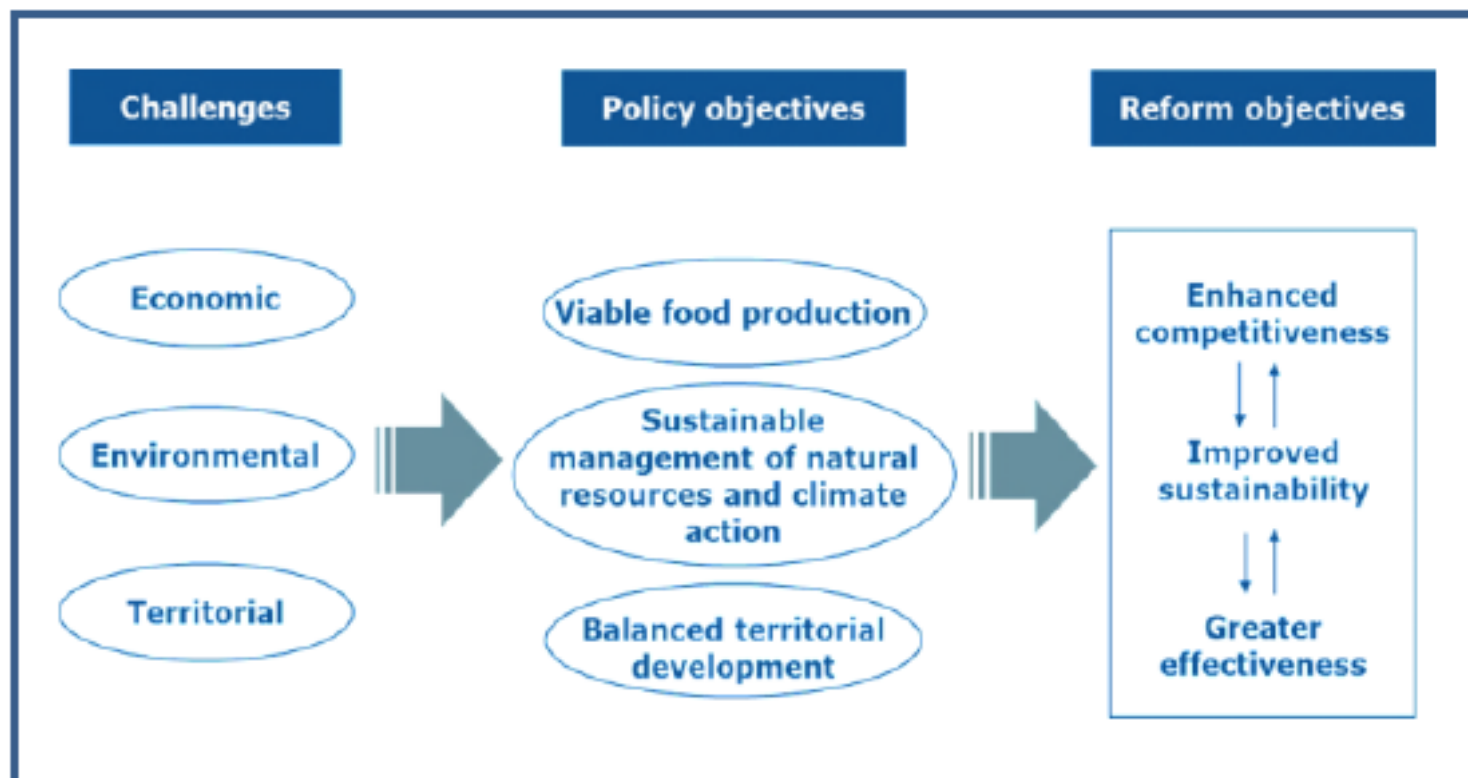
- odstranění vazby podpor na zemědělskou produkci (**decoupling**) zavedením jednotné platby na farmu (SPS=single payment scheme);
- **SAPS** (jednotná platba na plochu) - určeno pro nové členské země v prvních letech
- respektování standardů na úrovni farmy, která se týkají kvality a bezpečnosti potravin (ne objem produkce), pohody zvířat a agroenvironmentálních opatření (**cross compliance**);
- **modulaci** (přesun určitého procenta z přímých plateb na opatření venkovského rozvoje, jinými slovy přesun z I. pilíře CAP do II. pilíře CAP);
- zavedení zemědělského poradenského systému;
- nová opatření v rámci venkovského rozvoje.

Reforma z roku 2003 – tržní oblast

Týká se:

- Snížení intervenční ceny nebo zrušení intervenčního nákupu u obilí, rýže, bramborového škrobu, sušených krmiv, ořechů, mléčných výrobků, hovězího masa a
- úprav půdy vyjmuté z produkce (set-aside) neboli uvádění orné půdy do klidu

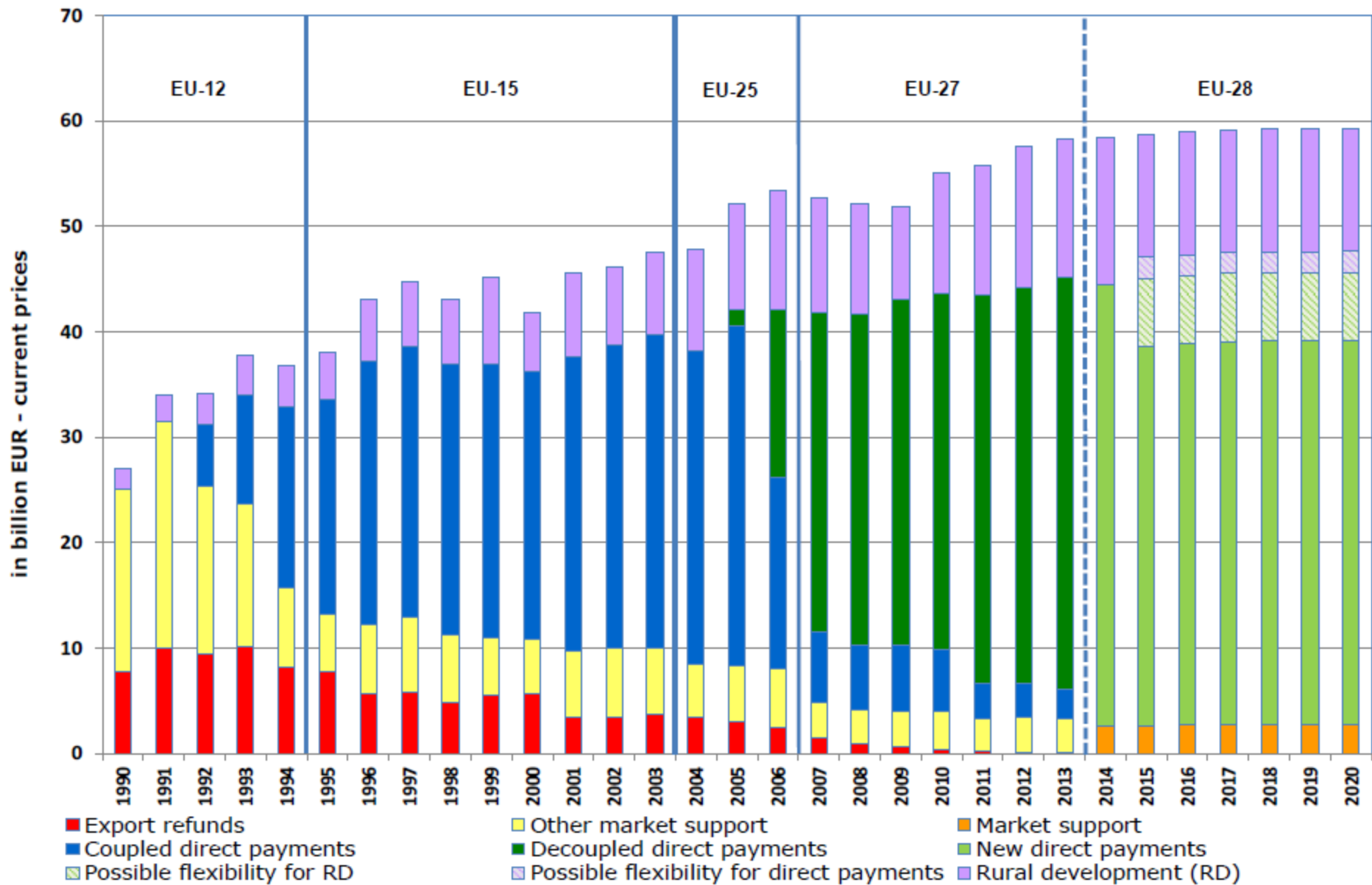
Chart 1 *The CAP post-2013: From challenges to reform objectives*

MFF Ceiling 2014-2020 (in billion EUR)

	2014-2020 Ceiling (Current Prices)	2014-2020 Ceiling (2011 Prices)
Pillar 1	312,74	277,85
Pillar 2	95,58	84,94
Total CAP	408,31	362,79

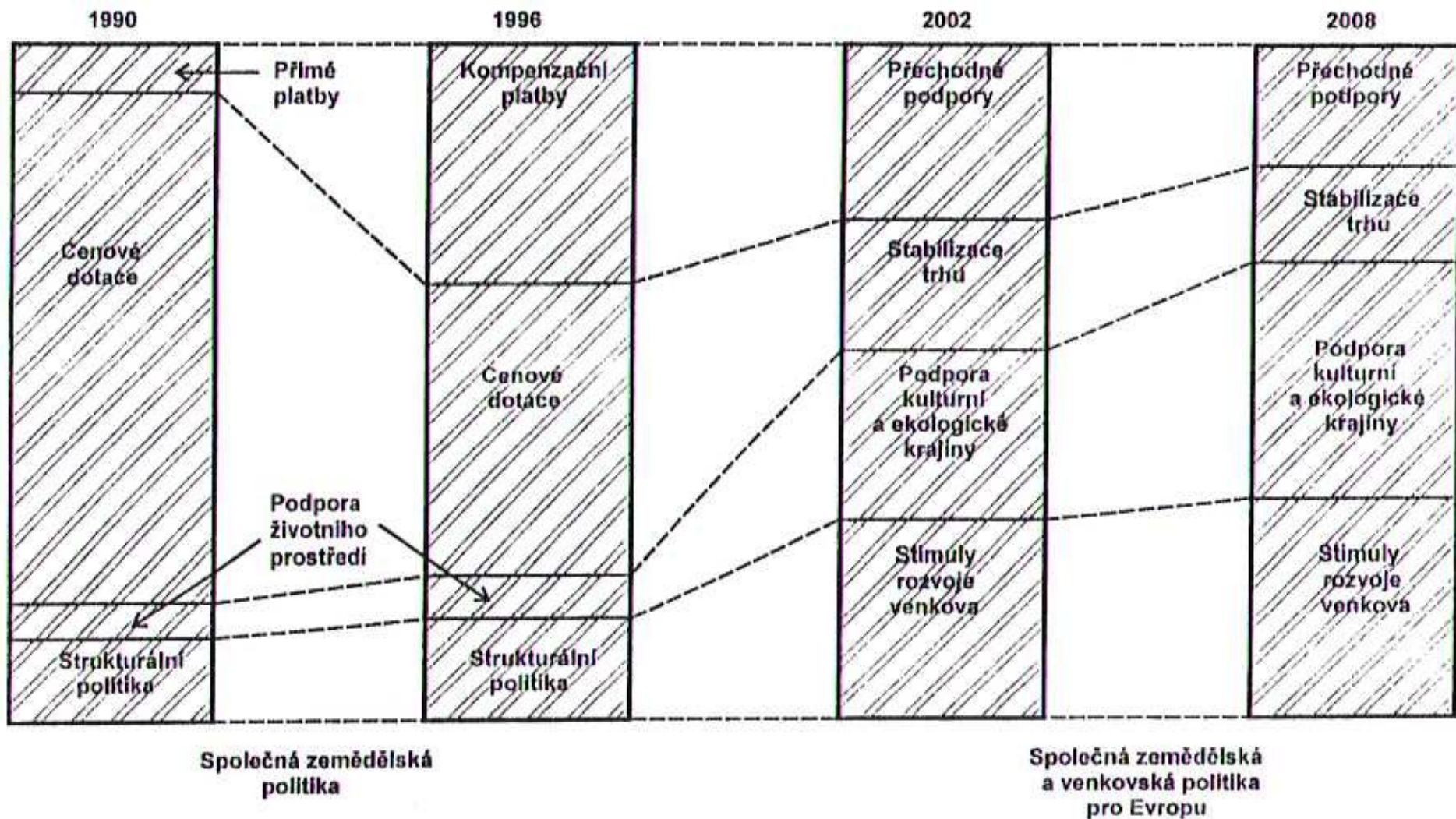
Source: DG Agriculture and Rural Development

Společná zemědělská a venkovská politika pro Evropu

- **HLAVNÍ CÍL:** zajistit ekonomicky efektivní a ekologicky trvale udržitelné zemědělství a stimulovat integrovaný rozvoj venkovských oblastí Unie.
- **OBSAHUJE ČTYŘI PRVKY:**
 - **Stabilizace trhu** - systém tržní regulace tak, jak funguje nyní.
 - **Platby na podporu kulturní a ekologické krajiny** - platby za realizaci určitých funkcí či služeb namířených na udržení či zlepšení životního prostředí a zajištění kulturní krajiny.
 - **Stimuly rozvoje venkova** - podpora rozvoje i nezemědělských aktivit na venkově (nabídka rekreačních služeb, atd.).
 - **Přechodné podpory** - jejím úkolem je zajistit plynulý přechod od SZP ke SZVPE.

Struktura výdajů SZP a SZVPE

SZP a nové členské země EU

- K původním 6 mil. zemědělcům přibylo dalších 9 mil.
- V rámci přístupového procesu byl liberalizován zemědělský trh (ne však úplně, to až po vstupu)
- Zemědělci vystaveni tvrdé konkurenci + nerovné poskytování přímých plateb
- Klausule o potravinové bezpečnosti – Komise může zrušit dovoz z NČZ v případě porušení hygienických či veterinárních pravidel

Reforma z roku 2009

Týká se:

- boj proti změně klimatu,
- rozvoj energie z obnovitelných zdrojů,
- vodní hospodářství,
- ochranu biologické rozmanitosti,
- podporu inovací
- a doprovodná opatření týkající se restrukturalizace odvětví mléka.

Reforma v odvětví cukru

- Předimenzovaná a neefektivní výroba cukru
- Ceny 3x vyšší než světová cena
- Cíl: posílení konkurenceschopnosti ⇒ vyrábět cukr jen tam, kde je to ekonomicky výhodné
- Nástroje – oddělení plateb od objemu produkce, zřízení restrukturalizačního fondu (platby zemědělcům, kteří opustí odvětví)

Reforma pěstování ovoce a zeleniny

- Vstup nových členských zemí (rozsáhlé zemědělství)
- Poměrně velký význam SOT ovoce a zeleniny v SZP
- Opět snaha o větší tržní přístup a zvýšení konkurenceschopnosti
- Dotace na plochu, ne na objem

Reforma v odvětví vína

- Podíl EU na světové výrobě vína?
- Ovšem ne na celém území EU, spíše jih
- Dosavadní SOT:
 1. Regulace nabídky vína (zákaz rozšiřování vinic)
 2. Podpora kvality vína (ekologická pravidla, ochrana zeměpisných označení)
 3. Mechanismy regulace trhu (postupné snižování intervenčních opatření v odvětví stolních vín, podpora soukromého skladování)

Reforma SZP v roce 2013

- ekologičtější zemědělské postupy
- výzkum a šíření poznatků
- spravedlivější systém podpory pro zemědělce
- silnější postavení zemědělců v potravinovém řetězci

SZP v období let 2015-2020

V oblasti I.pilíře

- větší důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí režimu ozelenění
- podpora mladých zemědělců (generační obměna)
- podpora regionů čelícím obtížím
- ČS mohou ve větší míře zacílit prostředky dle potřeby

SZP v období let 2015-2020

V oblasti II.pilíře

- užší provázanost II. pilíře SZP se strukturálními a investičními fondy
- užší propojení mezi pilíři v rámci SZP navzájem (nová složka přímých plateb - platbu na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí, tzv. ozelenění)

Výsledky uplatňování společné zemědělské politiky

- Zvýšení produktivity práce a racionalizace zemědělské výroby.
- Růst životní úrovně zemědělců.
- Stabilizace trhů agrární produkce.
- Zabezpečení plynulého zásobování potravinami.
- Zajištění dodávek zemědělských produktů spotřebitelům za „rozumné ceny“.

Vývoj evropského zemědělství

1957

Římskou smlouvou je založeno Evropské hospodářské společenství (předchůdce dnešní EU) šesti západoevropských států.

1962

Vzniká společná zemědělská politika (SZP). SZP je koncipována jako společná politika, jejímž cílem je zajistit evropským občanům cenově dostupné potraviny a zemědělcům přiměřenou životní úroveň.

1984

SZP se stává obětí svého vlastního úspěchu. Zemědělské podniky jsou tak produktivní, že vyrábějí více potravin, než je třeba. Přebytky jsou skladovány a vznikají tzv. „hory potravin“. Je zavedeno několik opatření, jejichž cílem je přiblížit úroveň produkce potřebám trhu.

1992

SZP přechází z podpory trhu na podporu producentů. Podpora cen se snižuje a nahrazuje přímými podporami pro zemědělce. Zemědělci jsou vedeni k větší ohleduplnosti k životnímu prostředí. Reforma zemědělské politiky probíhá ve stejné době jako summit o planetě Zemi v Riu de Janeiro v roce 1992, na němž je zavedena zásada udržitelného rozvoje.

2003

Společná zemědělská politika poskytuje podporu příjmů. Nová reforma SZP přerušuje spojení mezi subvencemi a produkcí. Zemědělci teď dostávají platby na podporu příjmů za předpokladu, že se starají o svou půdu a dodržují normy v oblasti životního prostředí, dobrých životních podmínek zvířat a nezávadnosti potravin.

2013

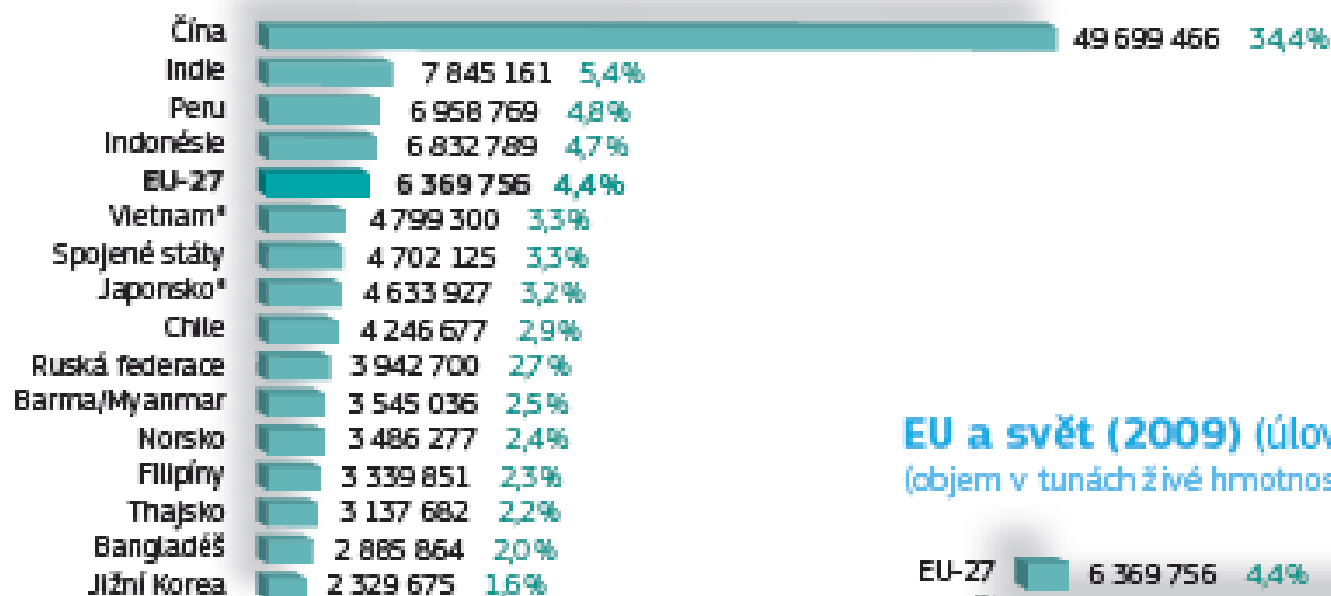
Reforma SZP posiluje konkurenceschopnost zemědělského odvětví a podporuje udržitelné zemědělství, inovace, zaměstnanost a růst ve venkovských oblastech.

Společná rybářská politika

Hlavní světoví producenti (2009) (úlovky a akvakultura)

(objem v tunách živé hmotnosti a procentní podíl z celku)

EU a svět (2009) (úlovky

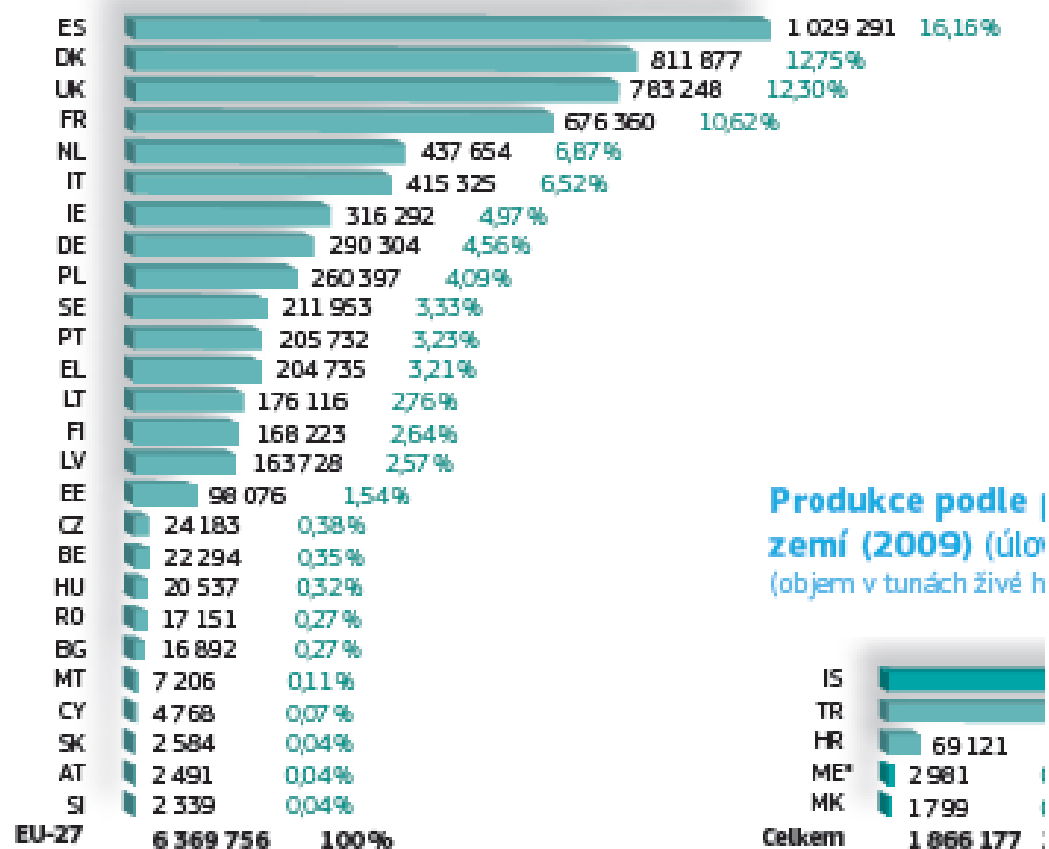
(objem v tunách živé hmotnosti a

EU-27 6 369 756 4,4%

Svět

Produkce podle členských států (2009) (úlovky a akvakultura)

(objem v tunách živé hmotnosti a procentní podíl z celku)

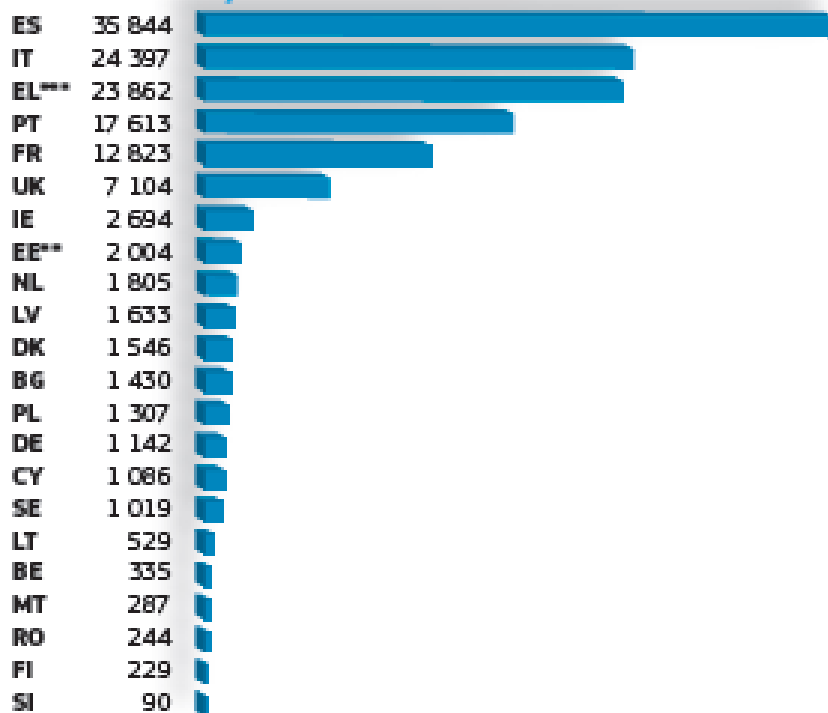
Poznámka: Nevztahuje se na Lucembursko.

* Odhad FAO na základě údajů vypočítaných na:

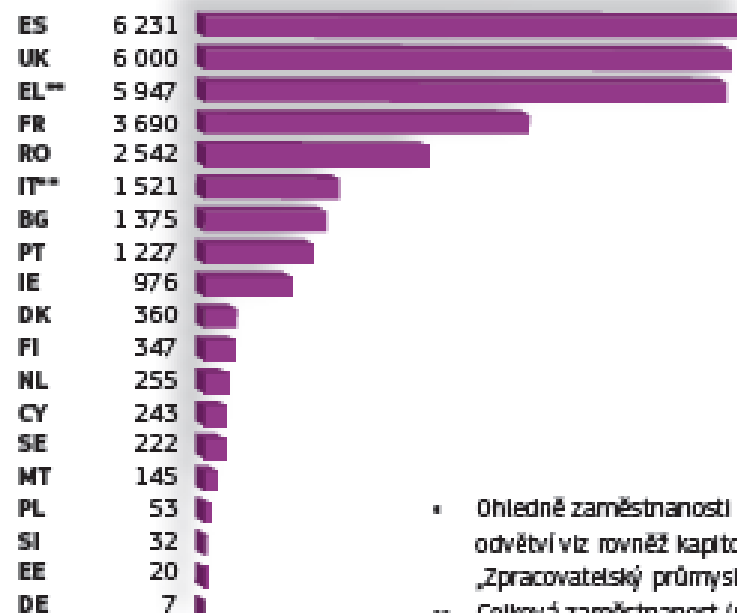
Zaměstnanost v odvětví rybolovu a mořské akvakultury (2009)*

(měřena v celých pracovních úvazcích)

Rybolov

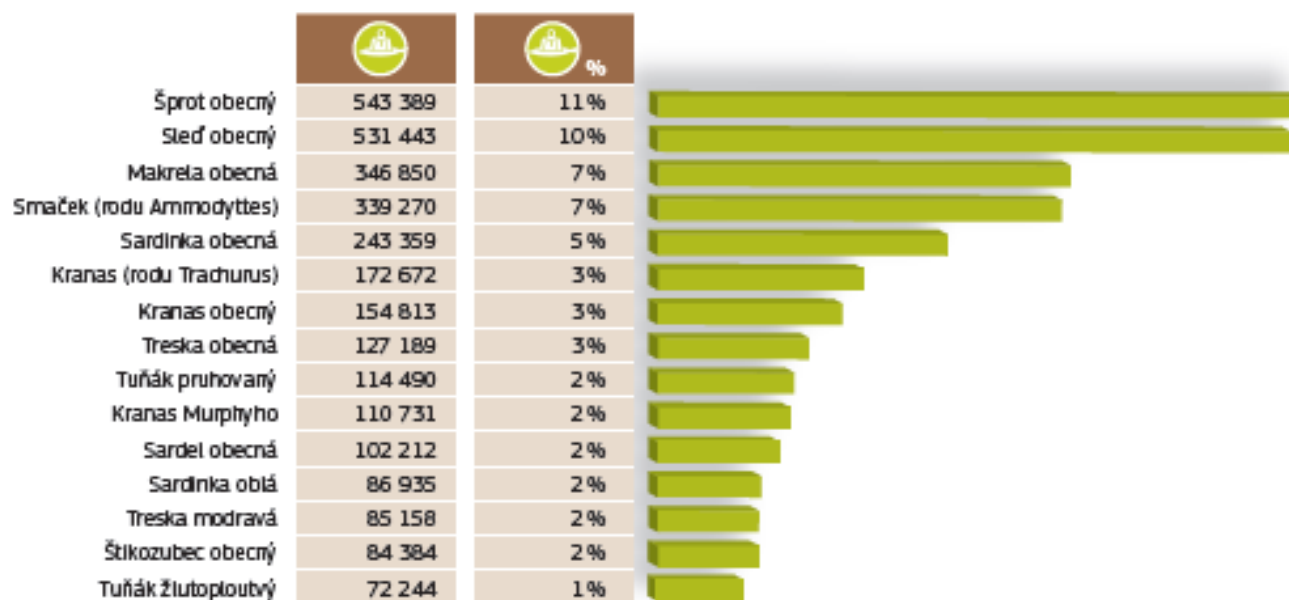
Akvakultura

- * Ohledně zaměstnanosti v tomto odvětví viz rovněž kapitola „Zpracovatelský průmysl“.
- ** Celková zaměstnanost (plný úvazek a částečný úvazek) v roce 2009.
- *** Celková zaměstnanost (plný úvazek a částečný úvazek) v roce 2008.

15 hlavních druhů lovených Evropskou unií (2009)

(objem v tunách živé hmotnosti a procentní podíl z celku)

Zdroj: Eurostat.

Společná rybářská politika – výchozí situace

- Během II. světové války byl rybolov poměrně nízký=>relativní dostatek fauny a flóry =>dojem nevyčerpatelnosti zásob
- Navíc nadměrný rybolov =>míra úlovku začala klesat
- =>vznik rybolovné politiky (zejména Francie)
- Na svém významu získala po vstupu tradičních mořských zemí VB, Dánska a Irska a posléze jižního křídla ES

Společná rybářská politika

- Počátky v roce 1970: přijata dvě nařízení, které zakotvují princip volného a rovného přístupu všech rybářů EU k celkovým zásobám ryb v ES

CÍLE:

- zabránit těžbě jednotlivých druhů ryb v takovém rozsahu, který by vedl k jejich krajní redukci, případně jejich zánik;
- zajistit odpovídající příjmy pro všechny, kteří v tomto odvětví působí;
- zabezpečit dostatečné množství ryb a produktů z nich pro spotřebitele.

Nástroje společné rybářské politiky

- Společná organizace trhu.
- Podpora producentských organizací.
- Určení celkového povoleného objemu lovu ryb v teritoriálních vodách EU a jejich rozdělení mezi členské státy.
- Určení technických norem pro sítě a jejich minimální rozměr.
- Stálý dohled.
- Smlouvy s nečlenskými státy.
- Strukturální opatření.

Společná rybářská politika

- V kompetenci Rady a Komise
- 2003=> reforma z důvodu jednak ekologických (nedostatečná obnova rybí populace), jednak ekonomická (pokles příjmů rybářů)

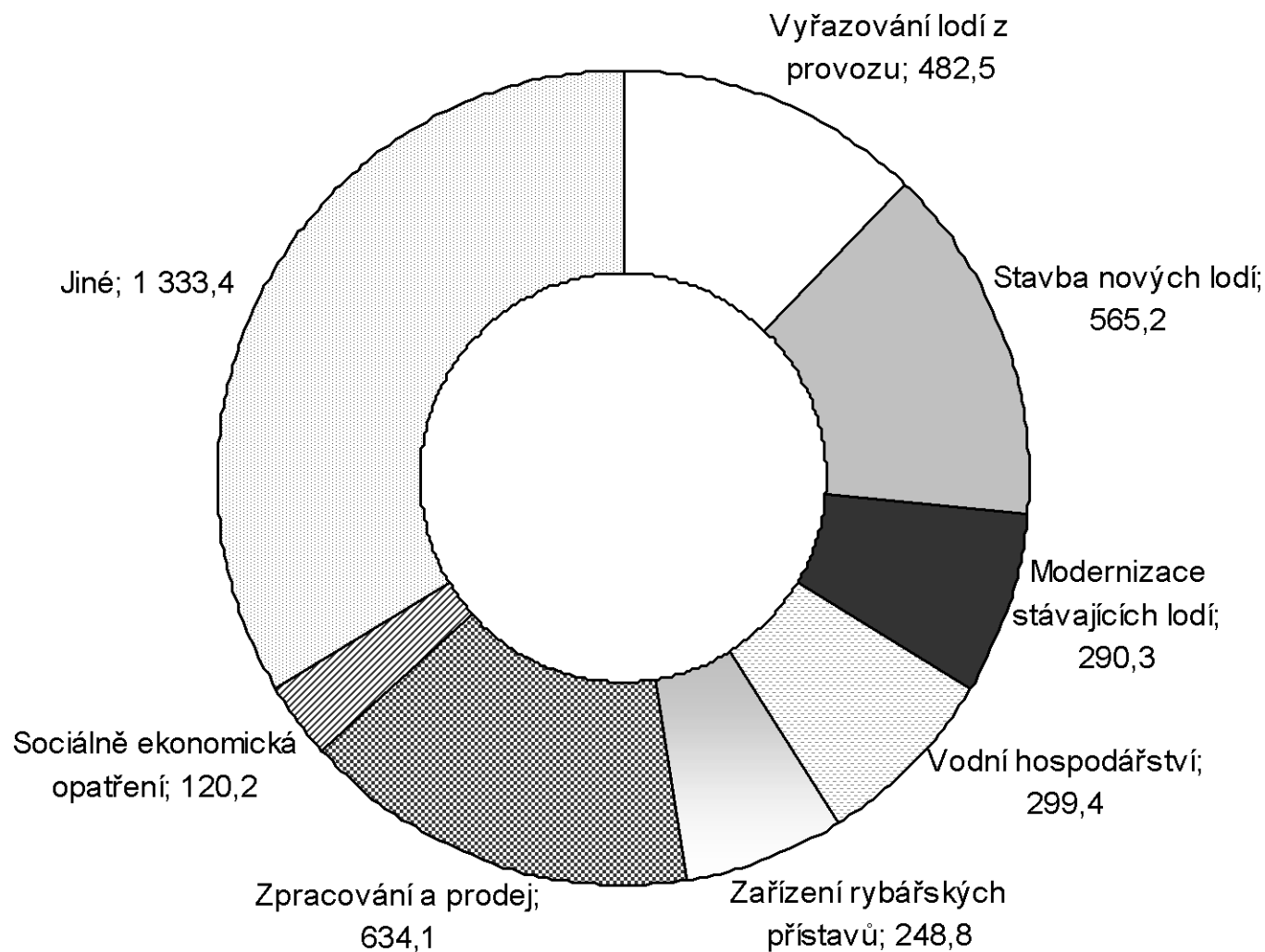
Společná rybářská politika

- Dlouhodobý přístup (snaha o koncepční víceletý přístup)
- Nová politika pro loďstvo (snaha řešit přemrštěnou kapacitu loďstva)
- Lepší alokace pravidel (existují stále rozdílnosti v národních systémech kontroly a sankcí)
- Zapojení regionálních autorit a dalších zainteresovaných stran (tzv. stakeholderi)

Financování rybářské politiky

- Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG) – do roku 2006
- Hlavní oblasti jeho financování:
 1. Restrukturalizace rybářské flotily
 2. Drobný rybolov
 3. Udržitelné vodní hospodářství
 4. Zpracování a prodej rybářských výrobků
- V letech 2000 – 2006 byl rozpočtový příděl celkem 4,1 mld euro

Rozdělení finančních prostředků v období 2000 - 2006

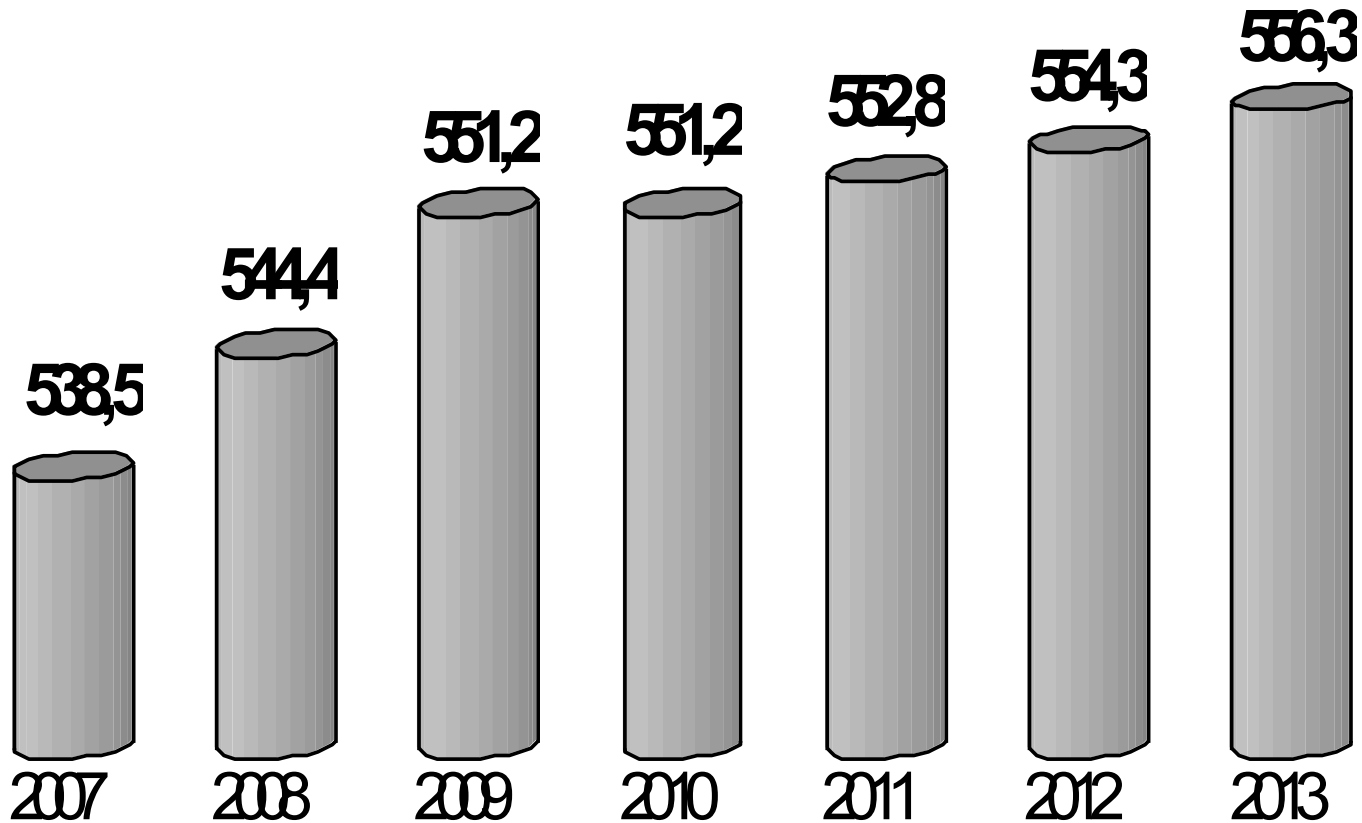
Financování rybolovné politiky (od roku 2007 do 2013)

- **Evropský rybářský fond (European Fisheries Fund, FIFG)**
- V program.období 2007-2013 celkem 3,8 mld. euro

Evropský rybářský fond - cíle

- podporu společné rybolovné politiky tak, aby bylo zajištěno využívání živých vodních zdrojů, a podporu akvakultury zabezpečující udržitelnost z hospodářského, environmentálního a sociálního hlediska;
- prosazování udržitelné rovnováhy mezi zdroji a rybolovnou kapacitou rybářského loďstva Společenství;
- podporu udržitelného rozvoje vnitrozemského rybolovu;
- posílení konkurenceschopnosti provozních struktur a rozvoj ekonomicky perspektivních společností v odvětví rybolovu;
- podporu ochrany a zlepšování životního prostředí a přírodních zdrojů souvisejících s odvětvím rybolovu;
- podporu udržitelného rozvoje a zlepšování kvality života v oblastech s činnostmi v odvětví rybolovu;
- prosazování rovnosti žen a mužů při rozvoji odvětví rybolovu a rybářských oblastí.

Rozpis ročních výdajů z fondu

Financování rybolovné politiky (od roku 2014)

- **Evropský námořní a rybářský fond**
(European Maritime and Fisheries Fund, EMFF)

Cíle:

- pomáhat rybářům při přechodu odvětví na udržitelný rybolov
- podporovat pobřežní komunity v diverzifikaci ekonomiky
- financovat projekty, jež zlepšují kvalitu života v evropských pobřežních oblastech a jejichž prostřednictvím se vytvářejí nové pracovní příležitosti
- zvyšovat dostupnost finančních prostředků

Financial allocation

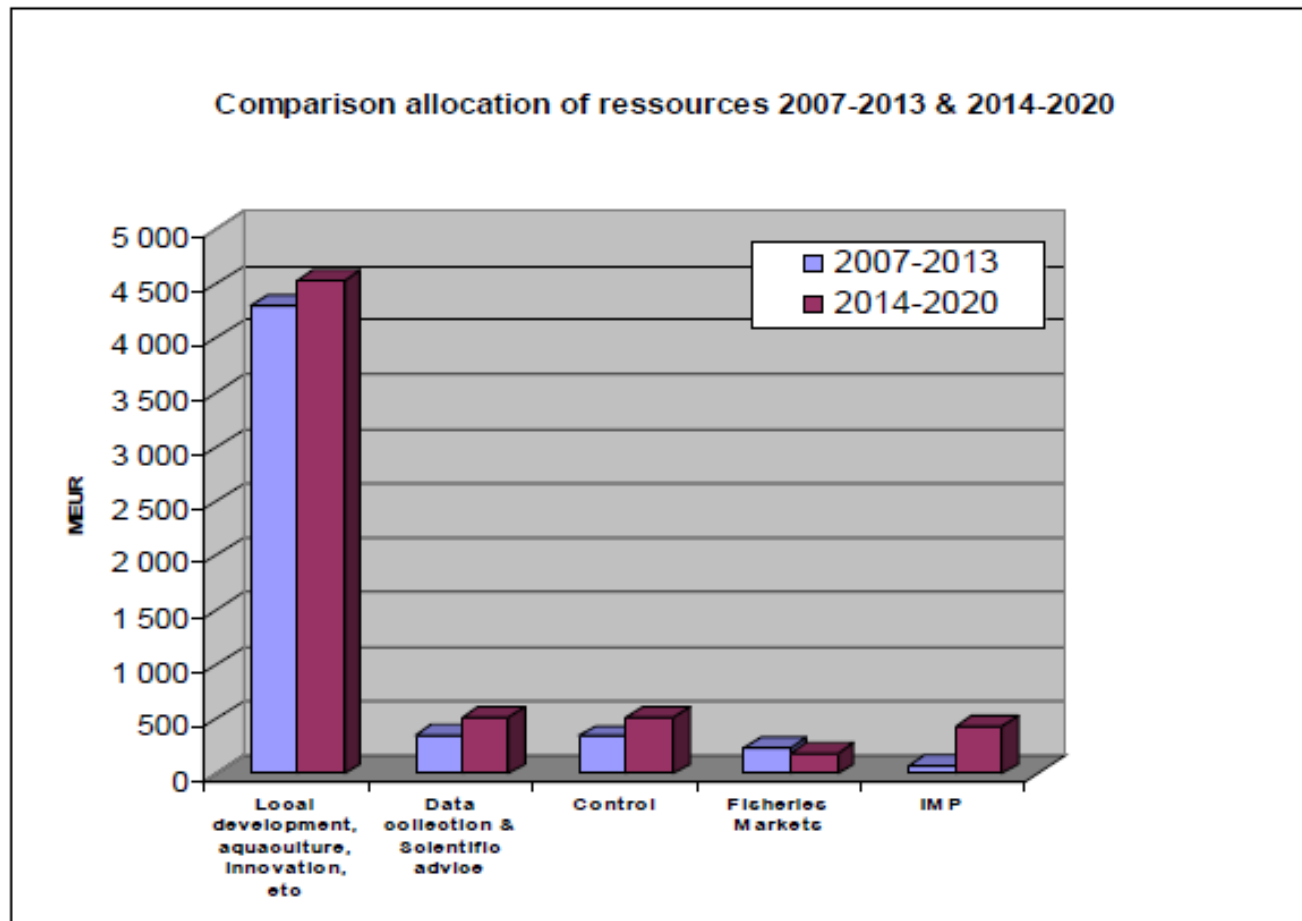

Table 1: [Council position](#) on main EMFF figures

CFP	IMP
<p>Shared management: €5.52 billion; among which:</p> <ul style="list-style-type: none"> €4.38 billion sustainable fisheries & aquaculture, fisheries areas €482.6 million control and implementation €344.6 million data collection €45.5 million storage aid €192.5 million outermost regions 	<p>€76.6 million</p> <p>Direct management</p>
<p>Direct management: €870 million (e.g. for scientific advice, governance, technical assistance)</p>	